

Sygn. akt V CZ 54/15

POSTANOWIENIE

Dnia 14 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Zawistowski (przewodniczący)

SSN Maria Szulc (sprawozdawca)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie ze skargi M. J.

na przewlekłość postępowania w sprawie prowadzonej w Sądzie Okręgowym w K.
pod sygn. akt II C [...] obejmującej postępowanie incydentalne o wyłączenie
sędziów tego Sądu prowadzone w Sądzie Apelacyjnym w [...] pod sygn. akt
I ACo [...],

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 14 października 2015 r.,

zażalenia skarżącego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 20 maja 2015 r., sygn. akt I S [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Apelacyjny w [...] umorzył w punkcie pierwszym na podstawie art. 355 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. postępowanie wywołane wnioskiem skarżącego o wyłączenie sędziów E. T., P. W. i L. Ś.-P. oraz w punkcie drugim oddalił na podstawie art. 52 § 1 i 2 k.p.c. wniosek skarżącego o wyłączenie pozostałych sędziów Sądu Apelacyjnego w [...] od rozpoznania skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy sygn. I ACo [...] przed Sądem Apelacyjnym w [...] bez nieuzasadnionej zwłoki.

Wyjaśnił, że postępowanie o wyłączenie sędziów E. T., P. W. i L. Ś.-P. jest bezprzedmiotowe, orzekali oni bowiem w postępowaniu incydentalnym, którego skarga dotyczy i z tej przyczyny są wyłączeni od rozpoznania skargi na przewlekłość tego postępowania z mocy art. 48 pkt 5 k.p.c.

W stosunku do pozostałych sędziów wymienionych we wniosku o wyłączenie wskazał, że przesłanką wyłączenia sędziego jest, zgodnie z art. 49 k.p.c., istnienie okoliczności tego rodzaju, że mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie. Z oświadczeń sędziów wynika, że nie istnieją takie okoliczności, a przeświadczenie skarżącego, że sędziowie rozpoznają skargę nieobiektywnie i z naruszeniem jego gwarancji procesowych, nie stanowi spełnienia przesłanki ustawowej. W ocenie Sądu Apelacyjnego wątpliwości co do bezstronności sędziów nie można też wywieść z faktu, że będą oni weryfikować prawidłowość postępowania prowadzonego przed tym Sądem i wydanego przez ten Sąd rozstrzygnięcia. Ustawodawca sam bowiem dopuszcza takie rozwiązanie w ramach zażalenia poziomego (art. 394² k.p.c.), a nadto sędziowie są niezawisli i nie mogą ulegać wpływom naruszającym ich niezawisłość, bez względu na ich źródło i przyczynę.

W zażaleniu na punkt drugi powyższego postanowienia skarżący wniósł o jego zmianę przez wyłączenie wszystkich sędziów Sądu Apelacyjnego w [...] od orzekania w sprawie lub skierowania sprawy do ponownego rozpoznania. Podniósł, że wadliwym jest orzekanie przez sędziów Sądu Apelacyjnego w [...] w sprawie o wyłączenie sędziów w sytuacji, gdy wniosek dotyczył wszystkich

sędziów tego Sądu. Ponadto nieprawidłowe byłoby wydanie orzeczenia przez tych sędziów w sprawie I S [...] skoro Sąd Apelacyjny jest jednostką, której bezczynność dotyczy i musieliby oceniać własne działanie jako organu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepisy kodeksu postępowania cywilnego nie przewidują wyłączenia całego składu sędziów danego sądu - zgodnie z art. 50 § 1 k.p.c. strona może zgłosić wniosek o wyłączenie konkretnie oznaczonego sędziego, a gdy jej zamiarem jest wyłączenie wszystkich sędziów powinna ich imiennie wskazać oraz wskazać na przyczyny wyłączenia w odniesieniu do każdego z nich. Skarżący wniósł wprawdzie o wyłączenie wszystkich sędziów Sądu Apelacyjnego w [...], ale imiennie wskazał osoby wymienione w piśmie z dnia 6 lutego 2015 r. Zgodnie z art. 52 § 1 k.p.c. wniosek o wyłączenie rozpoznaje sąd, w którym sprawa się toczy, a gdyby sąd ten nie mógł wydać postanowienia z powodu braku dostatecznej liczby sędziów - sąd nad nim przełożony. W sytuacji więc, gdy wniosek strony o wyłączenie nie obejmuje wszystkich sędziów danego sądu i liczba sędziów nieobjętych wnioskiem jest zgodna z art. 52 § 2 k.p.c. (trzech sędziów zawodowych), a taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie, sąd w którym sprawa się toczy jest obowiązany do rozpoznania wniosku.

Każdy sędzia musi spełniać szczególne warunki określone w art. 61 ustawy z dnia 27 czerwca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (j.t. z 2015 r., poz. 133) by zostać powołanym na to stanowisko i ślubuje wypełnianie obowiązków bezstronnie (art. 66 ustawy). Zgodnie zaś z art. 178 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przy orzekaniu podlega wyłącznie Konstytucji i ustawom. W ustawie z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2004 r., Nr 179, poz. 1843) właściwość sądów została uregulowana w ten sposób, że co do zasady do rozpoznania skargi właściwy jest sąd przełożony nad sądem, w którym toczy się postępowanie, natomiast w wypadku jeżeli skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed sądem okręgowym i apelacyjnym właściwy do jej rozpoznania w całości jest sąd apelacyjny (art. 4 ust. 1 i 1b). Unormowanie to wskazuje, że nie budziła wątpliwości ustawodawcy bezstronność

sędziów sądów apelacyjnych rozpoznających skargę na przewlekłość postępowania w tym sądzie i dokonujących oceny działania tego sądu w aspekcie przesłanek przewlekłości postępowania. Sam więc fakt, że skargę rozpoznaje w niniejszej sprawie Sąd, w którym toczyło się postępowanie objęte skargą nie może stanowić skutecznej podstawy wyłączenia sędziów tego Sądu. Nie ma podstaw też do przyjęcia, że istnieje strukturalna zależność sędziego od hierarchicznych dyspozycji organów sądu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 2006 r., III CZ 31/07 i z dnia 13 września 2007 r., III CZ 31/07 - nie publ.). W zażaleniu skarżący stwierdził, że nie zarzuca żadnemu z sędziów osobistego stosunku do strony i poza argumentem, że Sąd Apelacyjny musiałby oceniać własne działania jako organu, nie wskazał żadnych innych okoliczności, które mogłyby podlegać badaniu w świetle art. 49 k.p.c., co czyni zasadnym jego oddalenie.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 392² § 1 w zw. z art. 52 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c.